

A 1699/kultur**Behandlas i** Utskottet för kunskap och kultur i Norden

Utskottet för kunskap och kultur i Nordens betänkande över

**Medlemsförslag
om nordiska stipendier för icke-EU studerande****Förslag**

Utskottet för kunskap och kultur i Norden föreslår att

Nordiska rådet inte går vidare med Medlemsförslag A 1699/kultur om nordiska stipendier för icke-EU studerande

Bakgrund

Utskottet för kunskap och kultur behandlade mittengruppens medlemsförslag om *nordiska stipendier för icke-EU studerande* (A 1699/kultur) första gången på utskottets januarimöte 2017. Utskottet behandlade ett utkast till betänkande på aprilmötet 2017 och beslutade då att ändra att-satsen till att rekommendera regeringarna i Danmark, Finland och Sverige att upprätta nationella stipendiefonder för stipendie-lösningar för studerande från icke-EU länder. Utskottet behandlade ett nytt utkast till betänkande på sommarmötet 2017 då utskottet beslutade att skicka en skriftlig fråga till Danmarks, Finlands och Sveriges regeringar. Frågorna som ställdes var:

- Vilka insatser görs/planeras för att attrahera studenter från icke-EU länder?
- Görs det eller planeras det för särskilda insatser för att göra länderna mer attraktiva att studera i för studenter från utvecklingsländer?
- Finns det eller planeras det för stipendieordningar för studenter från icke-EU länder?
- Diskuteras möjligheten att ge studenter som slutfört sin examen uppehållstillstånd i 6-12 månader för att ge dem möjlighet att söka arbete i länderna?

Danmarks, Finlands och Sveriges regeringar har den 26 september 2017 inkommit med svar (<http://www.norden.org/da/nordisk-raad/sager-og-dokumenter/spoergsmaal-og-svar/e-17-2017-1>) på utskottets skriftliga fråga. Av svaren framgår att:

Finland har tagit fram en vision för internationalisering inom högre utbildning och forskning och har tagit fram riktlinjer för att stärka synligheten i Europa och resten av världen. Finland stödjer genom programmet HEI ICI (Higher Education Institutions Institutional Cooperation Instrument) samarbetsprojekt mellan högskolor i Finland

och utvecklingsländer för att stärka högre utbildning i utvecklingsländer. Enskilda högskolor har verksamhet för att attrahera studeranden från utvecklingsländerna. Finland införde terminsavgifter för studeranden från icke-EU länder i augusti 2017. Terminsavgiften ska vara minst 1500 euro per läsår och högskolorna beslutar själva om hur hög den ska vara. Högskolorna ska tillhandahålla behovsprövade stipendieordningar för studenter från icke-EU länder. Finland har tillsatt en arbetsgrupp som ska övervaka och utvärdera effekterna av införandet av studieavgifter och av stipendieordningarna. Arbetsgruppen ska avlägga en rapport till utbildningsministeriet i september 2018. Efter examen beviljas studerande ett tillfälligt uppehållstillstånd i ett år för att kunna söka arbete.

Sverige införde studieavgifter 2011. Parallellt med detta skapades statliga stipendieprogram dels för särskilt kvalificerade studenter oavsett ursprungsland (ca 60 miljoner SEK), dels till studenter från utvecklingsländer (150 miljoner SEK). Ansvaret för att informera om svensk högskoleutbildning i utlandet ligger på flera myndigheter. De enskilda lärosätena ansvarar själva för sin egen marknadsföring i utlandet. Insatser görs även av utlandsmyndigheterna. Utbildnings-, närings- och miljödepartementet finansierar tillsammans sedan januari 2017 utsända innovations- och forskningsråd för att förstärka Sveriges globala kopplingar till strategiska internationella högre utbildnings-, forsknings- och innovationsmiljöer. Sverige har tillsatt en utredning som ska lämna förslag till ett välfungerande system för anmälnings- och studieavgifter, rekrytering, antagning, prövning av uppehållstillstånd för och mottagande av avgiftsskyldiga studenter. Utredningen ska slutrapportera sitt arbete i oktober 2018. Efter examen beviljas studerande uppehållstillstånd i sex månader.

I Danmark är det i huvudsak utbildningsinstitutionerna själva som marknadsför sig utomlands och skriver avtal om studentutväxling med utländska lärosäten. Utbildnings- och forskningsministeriet marknadsför genom sin myndighet Styrelsen for Forskning og Uddannelse Danmark som utbildningsland särskilt mot länder utanför EU. Ministeriet driver tillsammans med utrikesministeriet sju innovationscentra i länder utanför EU som bl.a. har som mål att dra till sig studerande till Danmark. Ministeriet har också tillväxtrådgivare i Vietnam, Sydafrika och Turkiet som bl.a. ska främja studentmobilitet. Danmark sätter varje år av medel i statsbudgeten (48 miljoner DKK i 2018) till friplats- och stipendieordningar för studerande från länder utanför EU. Ministeriet har även bilaterala avtal om utväxling med en rad strategiskt utvalda länder utanför EU, t.ex. Kina, Sydkorea och USA. Det finns även en särskild stipendieordning för studeranden från utvecklingsländer (30 miljoner DKK i 2018). Efter examen kan studerande söka om uppehållstillstånd för att etablera sig i Danmark. Tillståndet kan ges för en period om högst två år.

Utskottets synpunkter

Av svaren från regeringarna i Danmark, Finland och Sverige framgår att de alla tre arbetar för att dra till sig studenter från länder utanför EU, både på regerings- och institutionsnivå. Sverige, som redan 2011 införde studieavgifter, har tillsatt en utredning för att se på effekterna av införandet av studieavgifter och i Finland som införde dem hösten 2017 kommer man att följa konsekvenserna noga. I alla tre länder finns statliga stipendieordningar och därtill särskilda insatser och stipendieordningar för

studerande från utvecklingsländer. I alla de tre länderna är det även möjligt att efter avslutad examen söka uppehållstillstånd för att etablera sig i landet.

Mot bakgrund av svaren från regeringarna i Danmark, Finland och Sverige anser utskottet för kunskap och kultur att Nordiska rådet inte bör gå vidare med medlemsförslag A 1699/kultur om nordiska stipendier för icke-EU studerande, där det föreslås att Nordiska rådet rekommenderar regeringarna i Danmark, Sverige och Finland att upprätta nationella stipendiefonder för stipendielösningar för studerande från icke-EU länder.

Helsingfors den 31 oktober 2017

Annette Lind (S)

Aron Emilsson (SD)

Elsi Katainen (cent)

Eva Sonidsson (S)

Johan Andersson (S)

Johanna Karimäki (gröna)

Jorodd Asphjell (A), ordförande

Kelly Berthelsen (IA)

Lars-Arne Staxäng (M)

Norunn Tveiten Benestad (H)

Ole André Myhrvold (Sp)

Peter Johnsson (S)

Tony Wikström (ÅSD)